

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Insertiuni

Unú sirú garmond: odatá 7 cr., a dóua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., și de fie care publicățiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blasiú.

Anul III.

Blasiú 25 Novembre 1893.

Numérlú 47.

Prin cultură la libertate.

Apelulú directiunii și alú corpului profesorescú dela gimnasiulú superiorú din Blasiú a ajunsú pe la toți Români.

Colecta s'a începutú.

Consistoriulú mitropolitanú, celú dintâiú chematú a se îngriji de sórtea gimnasiului, a luatú însu-și lucrulú în mână. — Însoțitú de unú căldurosú cuvintú, a trimisú apelulú gimnasiului la toți fiii provincieiú nóstre mitropolitane.

Nu avemú însă detaiatá cunoscintá despre mersulú colectei. De ici de colo ni-á sositú sciri. Inșá din acele singure nu ne este datú a puté judeca despre rezultatulú colectei.

Tocmai de aceea, până a nu fi prea târđiú, ținemú a fi binevenitú, să atragemú din nóu atenziunea publicului românescú la numita colectá.

Pentru că după ale nóstre vederi reusita depliná a colectei de cestiune este o cestiune de onóre pentru întregú némulú românescú, mai multú, este o cestiune de înaintare în continuarea ni-suințelorú nóstre pentru dobândirea libertății, ce ni-se cade după tóte legile, și dreptú aceea o cestiune de esistență naționalá.

Apelulú gimnasiului din Blasiú în formularea sa este îndreptatú în prima linie către archidiecesá, pe alú cărei teritoriú zace gimnasiulú; în linia a dóua către provincia mitropolitaná de Alba-Iulia, alú cărei centru e Blasiulú; în linia a treia însă către întregú némulú românescú.

Și cu dreptú cuvintú.

Esistența și înflorirea gimnasiului din Blasiú este o cestiune de onóre pentru întregú némulú românescú.

Asta, pentru că întregú némulú românescú șcólelorú din Blasiú are să-și mulțámescá în primulú locú cultura, la care a ajunsú!

Departé este dela nói gândulú de a subtrage câtúși de puținú din meritulú nobilei pleiade de foculare, ce în urma schinteilorú pornite din Blasiú áu succedatú.

Amú fi însă necredincioși istoriei, dacă la acestú locú amú lipsi să accentuámú, că légánulú culturai românesci Blasiulú este.

De n'ar avé decí Blasiulú absolutú nici o însemnătate pentru presinte și pentru viitorii, susținerea și înflorirea șcólelorú din Blasiú ar fi totúși o cestiune de onóre naționalá.

Pentru că și în casulú acesta șcólele din Blasiú ar trebui să fie privite ca celú mai maretú monumentú alú culturai naționale românesci.

Dar Blasiulú și în presinte — și așa va fi și în viitorii — își are însemnătatea sa istorică mai virtosú pentru Români din țerile Corónei Sfintului Ștefanú.

Gimnasiulú din Blasiú în anulú școlarú de față numérlá fără vre-o 10 la 500 de școlari. Și dacă la aceștia vomú adauge pe tinerii, cari frecuntéză celealalte șcóle din Blasiú, avemú unú numărú de tineri de preste 1000.

Și bine să se însemne! Dacă numărulú studențilorú dela gimnasiú e numai de 500, cauza e, că mai mulți nu potú fi primiți. *O sutá până dóue sute de tineri trebuie să fie refusați.*

Este încântátóre statistica acesta. Ea ne arată, că numărulú ómenilorú cu carte și doritori de carte se sporescú din și în și în mijloculú poporului românescú.

Dar pe câtú de încântátóre, pe atâtú este și de supérátóre.

Faptulú, că împrejurările gimnasiului nu concedú a se primi toți tinerii, câți dorescú a fi primiți, desvêlesce unú mare réu și unú mare pericolú.

Unú mare réu, pentru că unú mare, fórte mare réu este a îndruma tinerii români la șcóle străine nóue și prin lege și prin limbá.

Unú mare pericolú, pentru că depártándú pe tinerele vlástare ale poporului nostru dela isvorulú culturai, le depártámú și dela dorința libertății. Numai cu poporú cultú se póte duce o luptá pentru drepturile omului.

Éta importanța șcólelorú din Blasiú pentru presinte și pentru viitorii.

Ei bine! Gimnasiulú din Blasiú nu mai póte corespunde nici trecutului seú, nici chemării sale pentru viitorii.

Ne cade durerosú a o márturisii. Dar trebuie s'o facemú, ca să nu ni-se póta imputa, că n'amú avertisatú némulú românescú.

Și lipsa, la care a ajunsú gimnasiulú din Blasiú, nu este a se ascrie

Feuilleton.

Italianii.

Excursiune etnografică.

Originea Italianilor e fórte bizará. În vechimea istorică cea mai înaltá locuia în partea de méđăđi a peninsulei poporulú Iapygilorú, unú rămulețú alú arborului celui mare indo-germánú. Deja pe la mijloculú vécului alú 11-lea în. de Chr. sosisá cete grecesci și întemeiará lângá Pozzuoli de astáđi colonia Cumae, mama Neapolului, și trimiserá apoi de aci colonișii către méđăđi și pe insula Sicilia. În mijloculú Italiei locuiaú Italii, și anume în șesú Latiniú, érá în munți Umbrii și Sabellii. Mai către méđă-nópte locuiaú Etruscii. Se pare, că aceștia nu erau înrudiți cu Italii. Deja Dionisiú din Halicarnasú dice despre ei, că suntú o viță fórte veche, carea nu saménuá cu nici o altá viță nici în privința limbii nici în a datinelorú. Până în dílele nóstre acoperé întunerecú originea acestui poporú. Etruscii se estinserá în șesulú riuului Po și mai târđiú și în Toscana de astáđi. În ținutulú muntosú din jurulú golfului de Genova locuiaú

Liguri. Ei erau de viță iberică. Mai târđiú se contopirá cu Galli.

Tóte popórele acestea și-le supuserá Romanii încă înainte de alú doilea rásboiú punicú. În urma acestei cuceriri s'a estinsú limba Romanilorú preste tótá Italia. Cândú cu migrarea cea mare a popórelorú návalirá în Italia popóre germáne, Heruli, Ostrogoții și mai apoi Longobarđii, cari în véculú alú 7-lea își estinserá domnia mai preste futrégá Italia. În véculú alú 11-lea debarcará în Italia de méđăđi și pe Sicilia Normanii, asemenea germáni. Vițele acestea germáne își perdurá însă pe pámintulú Italiei naționalitatea și limba.

În evulú de mijlocú limba latiná era limba erudițilorú și a cláselorú culte. Dar din limba romaná populará, din așa numita lingua rustica romana, carea în vécurile cele mai de pe urmă ale imperiului romanú se depártase din ce în ce totú mai multú de graiulú cláselorú culte, se desvoltá o limbá nóuá, din care în diferitele ținuturi ale Italiei își íesirá ca nisce ramí multe dialecte, cari une ori se deosebescú fórte tare. Între dialectele acestea poștii cei mari ai vécului alú 14-lea, Dante și Petrarca, cáștigará dialectulú

toscanú egemonia. Dialectulú toscanú se făcu limba literará a Italianilorú.

Încá și mai peștriță e originea locuitorilorú de pe cele dóue insule mari ale Italiei. Pe insula Sicilia erau Sicelii și Sicanii locuitorii cei mai vechi, cei dintâi în partea resáriténá, cei din urmă în cea apusaná. Popórele acestea erau amindóue de viță itálá. Venirá apoi Grecii, Feniceni, după alú doilea rásboiú punicú (241) Romani, în anii din urmă ai imperiului romanú apusanú Vandali și Ostrogoții, în 827 Arabii și în véculú alú 11-lea Normanii. Popórele acestea își aședará coloniú și pe insula Sardinia, pe care locuitorii cei mai vechi erau Sarđii. Originea acestui poporú e acoperitá de întunerecú nepátrunsú. Unii susținú, că elú și-ar trage originea din Africa.

Aceștia suntú dar elementele, diu amestecarea cărora a purcesú poporulú italianú de astáđi.

Italianii suntú de státurá mijlocie, dar construcți lorú e puternică și îndesată. Figuri erculice suntú pástorii de prin munții Abruzzi. Suntú bărbați, cari se împotrivescú tuturorú vremurilorú, frumoși, puternici, ignoranți, dar fórte buni de inimá. Colórea Italianilorú e gălbie, către méđăđi bruná.

sustinătorilor. Toți au făcut, ce numai în putere le-a stat.

Lipsa acésta întetitoare este provocată prin necesitatea generală, ce o simte poporul românesc după câștigarea culturii.

Resursele de până aci ale gimnasiului nu stau în proporțiune cu amintita necesitate de cultură a poporului românesc.

Tocmai de aceea justu este, ca însuși poporul românesc să ștergă lipsa, ce din cauza sa a provenit.

Apelul gimnasiului din Blășiū trebuie să afle resunetū efectivū în tóte inimile românesci.

Toți, după ale lorū puteri, datorī suntā a contribui.

Aci nu este vorbā de o colectā de cele multe, ce se facū.

Colecta acésta este a națiunii întregi.

Dacă va succede, întrégā națiunea va avé folos. Dacă nu va succede, dauna și și rușinea va fi érāși a națiunii întregi.

Și nu numai datorū este totū Românulū a contribui, ci trebuie să contribue conformū scopulū câtū se póte mai multū.

Cândū guvernulū ateū din Frânciā a ștersū învățămîntulū religiosū din școlele statulū, s'a inițiatū o subscripție pentru înființarea de școle cu caracterū religiosū. Și în ziua primā s'au scrisū patru milioane de franci. Și pe lista subscriitorilorū au fostū numele alorū multe sute de dilerī, cari au scrisū câte 100—200 de franci.

În fața acestui esemplu sublimū afla-se-vorū între noi ómenī cu stare, cari să contribue cu câte 2—5 floreni?

Gimnasiulū din Blășiū are lipsā de mai bine de 100,000 de floreni.

Toți să contribue în vederea acestei sume și să-și aducā aminte, că prin contribuiri de câțiva floreni acésta sumā nu se va realiza.

Foile nóstre naționale să dea re-

sunetū împreună cu noi apelulū gimnasiulū din Blășiū.

Toți să-și aducā aminte: că reușita apelulū este o cestiune de onóre, de înaintare și de conservare națională.

Pentru că deschidéndū ușile gimnasiului din Blășiū la câtū se póte mai mulți fi de ai poporului nostru, vomū pregăti calea, ce duce:

Prin culturā la libertate!

Totū din istoria proiectulū de lege despre căsătoria civilă. — Cetimū în „Egyetértés” din 19 a. c. cu inscripția „Agliardi și Ungaria” următorilū raportū telegraficū datū din Viena :

În cercuri aulice, cari stau în contactū strinsū cu nunțiatura Vienesă, vorbescū cu mare interesū despre enunțările cele mai nouē ale nunțului Agliardi; ceste din urmă aruncā luminā vie preste ținuta viitoare a Sfintulū Scaunū față cu reformele bisericesci ungare.

Pe cândū unū dignitariū aulicū puternicū nu putea să-și exprime înaintea nunțului de ajunsū părerea de rău, pentru că s'a datū încuviințarea regescā pentru subșternerea proiectulū despre căsătoria civilă, pe atunci Agliardi a aflat'o acésta de totū firéscā ca unū lucru, care se înțelege dela sine.

Nunțulū Agliardi s'a pronunțatū în cestiunea asta în chipulū următorū:

„Regele apostolicū ungarū stā înaintea unei misiuni îndoite; ca domnitoriū constituționalū trebuie să satisfacā acelorū datorințe, cari se derivā din constituția promisā de dînsulū cu jurāmîntū; dar de odatā nu póte să trecā cu vederea nici acelea datorințe morale, cari se impunū regelū apostolicū.

„Majestatea Sa Franciscū Iosifū a purcesū în amîndouē direcțiuni în chipulū celū mai corectū; reprezentantulū dînsulū la Sîntulū Scaunū Revertera și-a căștigatū cunoștința intențiunilorū S. Scaunū și acelea le-a datū de scire domnitoriulū; apoi a cercetatū Ungaria, și acolo s'a pusū în atingere atātū cu factorii bisericesci, câtū și cu cei lumesci, și le-a datū de scire, cari suntū în reformele

plănuite acelea puncte, cari pretindū mai pe susū de tóte atențiunea guvernulū, dacă guvernulū ungarū vre să încunjure conflictulū atātū cu coróna câtū și cu Sfintulū Scaunū.

„Se vede, că admoniările lui Revertera n'au rēmasū nebagate în samā, și în urma acesteia domnitoriulū a pututū să-și dea încuviințarea, după ce posibilitatea Kulturkampf-ului a fostū eschisā.

„Îndatā ce Franciscū Iosifū ca rege apostolicū a fostū asiguratū în privința asta, a implinitū oficiulū sēu de domnitoriū ca rege apostolicū.

„Ca atare a concesū, ca guvernulū lui să așternā casei deputațilorū unū astfelū de proiectū de lege, care dispune de sprijinulū majorității.

„Dela sine se înțelege, că încuviințarea asta nu obligā pe regele apostolicū, să sancționeze legile de reforme bisericesci în casulū, cândū casa de susū le-ar primi neschimbate. Dar acésta așa numitā mână liberā regescā în casulū de față are numai prețū academicū, căci nu póte fi vorbā de aceea, că proiectele din cestiune casa de susū nu le va modifica în direcția aceea, carea a desemnat'o Revertera factorilorū competenți. Mai departe e de cređutū, că casa deputațilorū se va gândi, mai înainte de ce ar începe luptā deschisā în contra casei de susū, și va fi aplicatā, să ajungā cu casa de susū la acordū cu privire la modificările, cari au să se facā. Érā dacă nu o face acésta, atunci reformele și așa nu se potū realiza și nu se potū pune în praxā, și nu vorū ajunge nici înaintea regelū cu scopulū de a fi sancționate.

„Orī cum s'ar întimpla, de Kulturkampf nu mai póte fi vorbā, posibilitatea acestuia s'a eschisū prin aceea, că ministrulū ungarū de justiție a băgatū în samā punctele indigitate de Revertera și a purcesū conformū enciclicei papale cu privire la religiunea pruncilorū, cari se nascū din căsătoriile mestecate.

„Altcum în Vaticanū ómenii cunosću maturitatea politicā a națiunii magiare, de aceea privescū de imposibilū, ca națiunea magiarā

În Campagna romanā găsesci fórtē mulți ómenī cu pēru galbenū și ochi vineți. Tipulū celū mai frumosū pe peninsula Apeninilorū e celū alū Romanilorū. În esteriorulū lui, în mișcările lui, în mersū, în gesturi păstrézā Romanulū o expresie așa de înaltā, o siguritate așa de trufașe ca nici unū altū poporū. Trupulū lui e plinū de putere, capulū lui bine rotunditū, pērulū negru, pelea puținā brunā, mânăle și picioarele micī și elegante. Privirea lui e vióe și înfocată, pētrundétóre ca și vorba lui, carea o stăpânesce cu vioiciune plăcutā. Aceea și iconā ne-o oferū și femeile romane. În femeea romanā ne întimpinā cu șeriositate aprópe sublimā femeea conscie de sine și de chemarea și puterea sa socialā. Frumșeța ei e vestitā în tótā lumea și nu are samēnū în tótā Italiā. Milanesele suntū drăgălașe, Venetianele suntū plăcute, Florentinele suntū pline de farmecū, — dar ele tóte disparū în fața frumșeței antice, liniștite, nepătimașe și sublime a femeii romane.

În îmbrăcămîntea poporului predomnescū colorile deschise. Portulū Italianilorū preste totū e fórtē pitorescū. Bărbații din Alatri, unū orașelū în munții Sabini, pórtā peptariū roșū, pantaloni scurți negri și pālărie împodobitā cu flori artificiale și petele peștrițe. Femeile pórtā rochiil vinețe ori roșii și peptare negre, pe umēru legate cu legături late și împodobite cu petele, și cu portulū acesta peștrițū armoniezā fórtē plă-

cutū mânăcele albe pururea curățele. Femeile din Nettuno pórtā pe capū o mähramā străbătutā cu fire aurii și arginții. Mährama e întăritā și aședatā verticalū de-asupra capulū, érā la margini plecatā la vale. Rochia e lungā de mētasă ori catifea de colóre roșie închisā și brodatā cu fire aurii și arginții. Jacheta e totū de aceeași colóre. Podóbe strălucitóre, precum suntū inele și cercei de aurū, corale și brațele întregescū portulū acesta frumosū.

E însă bătătorii la ochi, că deși îmbrăcămîntea le e totdeauna curățică, în locuințe și în jurulū acestora daī de murdărie. Aprópe în tóte satele italiene se pare că murdăria se privesce de unū lucru, care uici nu póte să fie altcum. Rēmășițele culinei le aruncā pe feréstrā, și gunoiulū pe pórtā în mijloculū uliței, și acestea producū apoi mai alesū vara o stricăciune fórtē mare a aerulū. Locuințele poporului suntū de-a riudulū misere. Ba în Campagna romanā daī de locuințe, cari nici de cum nu potū să fie vrednice de unū poporū civilizatū. Ceea ce din depărtare țī-se pare că e locuință, în apropiare afli, că e o rēmășiță de zidū, póte de prin evulū de mijlocū, în care omulū și-a petecitū unū adăpostū. Sute de ómenī locuescū aci în peșteri scunde și umede scobite în pământū ori în pētrā. Într'însele afli paturi coperite cu piei, apoi o pușcă, unelte de plugăritū, vase de lapte și alta nimica.

Stările acestea triste în privința locu-

ințelorū se esplicā altcum fórtē ușorū prin serăcia poporului italianū. Abia se va găsi vre-o altā țară, în care pauperismulū, miseria publicā să fie mai grozavā și mai estinsā ca în frumoșā Italiē. Poporulū aci n'are aprópe nici o proprietate de pământū. Plugariulū e numai unū felū de arindașū alū pământulū, pe care-lū lucrā; aprópe totū pământulū e alū proprietarilorū celorū mari. Și de cumva are plugariulū unū petecū de locū, e de ajunsū unū anū deosebitū de rău, ca elū să cadā jertfā cămătăriei. Elū atunci împrumutā bani ori bucate, și camelele îlū ruinézā. Bogatulū lacomū așteptā cu dorū clipela lipsei, pentru ca să cumpere dela proprietariulū micū pământulū aprópe pe nimica. De aceea e la sătenī așa de desvoltatā ura față cu signoriil. După cum spunū datele din 1790 ale oficiulū statisticū, s'au găsitū 1700 de sate, în cari se mânăncā pâne numai în zile de serbătóre, și 4965 de comune, în cari ómenii nu mânăncā carne de locū. E o mare norocire pentru Italiani, că ei ad pretensiuni materiale fórtē modeste. Împrejurările climatice nu pretindū multā mâncare și beutură, și Italianulū e dela fire îndestulitū cu puținū, cumpetatū și cruțatorū. Cândū ședū mai mulți în cărciumā, zurāe pāharēle, și societatea face toetū mare, cāntā și strigā; dar numai larma e mare, ér nu și consumulū. Trei Italiani, cari ședū la masā goliindū o sticlā de vinū, facū galagie mai mare ca trei decti de Germani, cari jert-

să jertfescă unor devise liberale interesul său vital și procesul său de dezvoltare.

„Bărbații de stat magiari fără deosebire de partidă se vor convinge despre aceea, că dacă căsătoria civilă se va realiza, naționalitățile (români, sârbi, slavi) o vor folosi spre aceea, ca instituțiunea acăsta să fie punctul de cristalizare spre opoziție și spre împedecarea consolidării statului magiar.

„Naționalitățile se vor folosi de ocaziunea acăsta spre dezvoltarea internă separatistică, între ele și între idea statului magiar se va forma numai un gol nou, o scisiune periculoasă, pentru că o parte a națiunii magiare nu va lua parte în lupta în contra naționalităților. De aceea sperăm, că toți trei factori ai legislativei magiare vor ajunge la un rezultat, care să liniștescă și pe Sfântul Scaun.”

Când am început a citi raportul acesta Vienesu al lui „Egyetértés”, am făcut o cuprinșă de o curiozitate serioasă, căci grăesce reprezentantele Sfântului Scaun pe lângă curtea din Viena. Dar când vădurăm, că raportorul lui „Egyetértés” are nerușinarea de a înfățișa pe Pontificele Romanu ca pe un geschäftariu, care e gata să jertfescă principii și dogme, numai ca să nu se nască în Ungaria Kulturkampful cu secularizarea averilor bisericesti ca urmare, îndată ne-am închipuit pe raportorul acela cu perciuni la urechi. Dar apoi la sfârșit, când am vădit pe Saulu între profeți, adecă pe nunțiu din Viena între luptătorii pentru idea utopică a statului magiar, precum este ea în crerii ungarilor! Am fost siliș și surdemi. Românii au așa dară să servescă de ciuhă, de care conservativii din casa de sus îngrozindu-se să voteze pentru proiectul guvernului! Să fie ore omenii de aceia, cari să credă, că nunțiu din Viena a grăit lucruri de acestea? Vor fi și de aceia, dară cu greu între membrii conservativi ai casei magnaților, pe sama căroră sau mai bine spre seducerea căroră se vede că a făcut raportul lui „Egyetértés” pe nunțiu din Viena candidat de membru al kulturegyletului. Pote că raportul acesta

al lui „Egyetértés” va afla credința în reducțiunea dela pólele Timpei. Nu ne-ar surprinde de loc. De ar fi apărut raportul acela în „Nene Freie Presse” din Viena, ne-am fi putut prinde, că redacțiunea asta ar sta să jore de el.

Noi suntem convinși despre aceea, că casa de sus, care nu de multu desaprobă în totalu politica bisericescă a cabinetului Wekerle. În butul tuturor raportorilor și jurnaliștilor perciunați va rămâne credincios votul său și atunci, când va ajunge să dezbătă proiectul de lege despre căsătoria civilă.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Foia litografată „Hircsarnok” din Budapesta aduce scirea, că primatele Vaszary la finea lunii acesteia ori la începutul celei venitoare va concherna conferința episcopatului în palatul primăriei din Buda.

Preoții sârbesci de confesiunea gror. din Ungaria și Croația au ținut la 20 a c. o adunare în Neoplanta, în care prin o rezoluțiune protesteză contra proiectelor de lege bisericesti.

Roma.

Sfinția Sa Leonu XIII din incidentul jubileului său episcopesc a primit la 16 a c. în biserica S. Petru 4000 de peregrini din Lombardia și Venetia. La primirea solemnă a fost de față și marea principesă rusescă Catarina cu ficea-sa, corpul diplomatic și un publicu numeros. Sfinția Sa mai întâi a celebrat s. Liturgie, apoi conducătorii peregrinajului a cetit adresa omagială. Papa în răspunsul său protesteză în terminii cel mai categoric contra invinuirilor, că el ar fi inimic al Italiei, și cu califică de calumni acele invinuirii. În fine Sfinția Sa a binecuvintat pe cel prezent. Atât la venirea în biserică cât și la depărtarea Sa a fost însoțit Pon-

tificele de cele mai însuflețite ovațiuni.

„Pol. Corr.” este informată din Roma, că în curându se vor complana între Vaticanu și guvernul italianu neînțelegerile născute din cauza umplerii scaunului patriarchal de Venetia.

În palatul congregațiunii de Propaganza fide s'a desvilit cu mare solemnitate statua pontificelui Leonu XIII.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În dieta țerei s'a votat fără multă discuțiune budgetul ministeriului de interne, de agricultură și de justiție. Ministrul de agricultură a pus în prospectu reorganizarea și înmulțirea școlilor agronomice. Ministrul Szilágyi spereză, că până în Maiu va pute intra în vigore legea despre procedura sumară în cauzele procesuale.

În ședința din 21 a c. a camerei s'a început dezbaterea asupra budgetului ministeriului de culte și instrucțiunea publică. Și budgetul acestui ministeriu va fi votat fără multă vorbă, fiindcă părinții patriei își rezervă discursurile cele lungi, pe când vor fi puse la discuțiune proiectele bisericesti. Saághy află de lipsă ridicarea unei noue universități și anume în Pojonu. Kis Albert dice, că statul jertfescce prea puțin pentru asilele de copii. Polonyi susține, că în Ungaria nu va fi pace religioasă, până ce nu vor avea autonomia și romano- și greco-catolicii. Csáky Kálmán doresce regularea congruel, și pe scopolu acesta prezintă un proiect de rezoluțiune subscris de 60 de deputați ai partidului liberalu, în care proiectu se dice, că camera provocă pe ministrul de culte și instrucțiune, ca în cercul său de activitate să promoveze regularea congruel pentru parochii și cooperatori romano- și greco-catolicii. Conte de descrie cu color negre miseria preoților din nordul Ungariei, care nu are venit nici de 300 fl.

Dieta provincială a Croației s'a deschis în 16 a c. De președinte al dietei în locul decedatului Mirco Hrvat s'a ales fostul vicepreședinte Vasiliu Giurgievici. Noul președinte are mari merite pentru împăcarea Sârbilor cu Croații. Opoziția înainte de a se începe alegerea a părăsit sala din cauza, că între oficialii dietei nu s'a candidat nici un deputat opozițional.

Germânia.

Parlamentul imperial s'a deschis în 16 a c. Discursul de deschidere al împăratului mulțamesce parlamentului pentru votarea legii militare, amintesce despre tractatele comerciale închiate cu Spania, România și Sârbia, își exprimă sperarea, că negocierile cu Rusia vor duce la desființarea măsurilor vamale excepționale aplicate de Rusia față cu produsele de proveniență germană. — Raporturile străine, — dice împăratul — au rămas neschimbate, adecă amicabile.

Budgetul pe 1894—95 prezintă un deficit de 24.979,129 marce. Cheltuielile permanente sunt de 182.884,683

fescă lui Gambriu un butoi de bere. Omeni beți sunt în cele mai multe părți ale Italiei o raritate.

Italianul are dela fire cap logic și dialectic istetă. Elu e un advocat și orator născut. Elu nu cunoșce sentimentalitatea, și pe elu îl conduce întru tôte strămurul lui practic. Fiind el om cu minte și practic are înainte ochilor totdeauna câștigul. Elu scie, că banul e un lucru, cu care poți să-ți ajungi multe și felurite scopuri. În viața socială nu se lasă a fi înfrinată de o conștiință prea scrupuloasă. Pe omul prost îl privește de o ocaziune, care nu i-se oferă zilnic. Mare este umilința acestui popor vicien, când are de gând, să facă un câștig. Dar cu atât mai mare îi este superbia, când nu urmăresce scopul acesta. Italianul nu e așa de glumeț ca Francesul, nici nu dispune de umorul Englesului, dar dispune de genialitate firască, de istețime în cuvinte și fapte, de vioiciune plăcută în purtare. Elu e înzestrat cu facultăți intelectuale eminente, dar are or și-le îndreptă cu statornicie spre o țintă anumită: statornicia, cu care lucră poporle mai nordice, elu nu o prea cunoșce. Tôte le implinesce repede și ușor. Când alți în locul lor s'ar adânci în tăcere serioasă, Italianii întind povestii și ridu; când alții ar ofta și s'ar tângui, ei cântă; ceea ce altora le e greu, de aceea ei nici nu se apucă. Dolce far niente e idealul lor.

În conversare Italianul e totdeauna decent. Bătătoare la ochi e șială, cu care se vortă bărbații și femeile unii față de ceilalți. În Campagna se observă principiul, că bărbații au să converseze cu bărbații și femeile cu femeile. S'ar face de risu bărbatul acela, care ar purta de braț pe soție-sa, și fata și-ar privi de periclitat bunul său nume, dacă un tineru o ar agrăi pe stradă ori o ar petrece.

Față cu strănerii, cu străinii Italianul e totdeauna atent și afabil. De într străinul într'o ospetărie, unde vre-o societate își petrece cu veselie lărmuitoare, omeni totdeauna îl primesc cu curtenie și afabilitate. Ei fac loc și încunjură totu, ce ar pute să-i displac. Ei își exprimă surprinderea și bucuria sa, când străinul începe a grăi cu el în limba lor. Și virtutea ospitalității o găsesc cultivându-se în unele ținuturi. În privința asta îi întrec Sârșii pe toți ceilalți Italiani. Ei deprind virtutea asta cu atât dragoste firască și neforțată, cât și se pare, că ei o fac asta cu convingerea, că își implinesc o datorință sfântă. Călătoriul umblând prin Sardinia între cu încredere deplină în cea dintâi casă, care-i cade în drum: locuitorii îl vor primi cu brațe și inimă deschise și-l vor pune la dispoziție tôte cele ce pote numai să oferescă modesta casă.

(Va urma.)

marce. Discursul tronului promite reorganizarea finanțelor.

Contele Hompesch, noul șef al centrului parlamentar, în ședința din 17 a c. în numele partidului său a prezentat parlamentului un proiect de rezoluție, în care cere abrogarea legii referitoare la espulsarea din Germania a Iesuiților și a congregațiilor religioase afine.

Francia.

Camera franceză după alegerile din August s'a întrunit în prima sesiune în 15 a c. Ce privesc raportul partidelor, situațiunea e de totă neclarificată. Republicanii deși formeză majoritatea precumpănitoare față de celelalte partide, totuși nu pot da majoritate compactă, capace de guvernare, fiind că sunt divizați în o mulțime de fracțiuni de toate nuanțele începând de la republicanii moderați până la cei mai radicali socialiști. Chiar în cabinet pe lângă moderatul Dupuy se află radicalii Peytral, Viette și Terrier. După ce nici o fracțiune politică nu dispune de majoritate absolută în parlament, și nici chiar membrii cabinetului nu profesază toți aceleași principii politice, în totuși momentul poate fi lumea surprinsă prin crizele politice din Francia.

Precum se anunță din Marsilia, în 15 a c. pe la mezul nopții s'a produs o exploziune în căsarma corpului al 15-lea de armată staționată în Marsilia. Exploziunea s'a produs prin nitronaftalină așezată în o găuriță făcută în zid, și a fost atât de puternică, câtă a dirimat zidul și a spartă toate geamurile căsarmer și ale edificiilor din apropiere. Făptuitorii atentatului se cred a fi anarhiștii, contra cărora se ia măsuri severe. Toate măsurile însă vor rămâne zădarnice, până ce statele nu sunt guvernate după principiile religioase, ci după ale falsului liberalism modern.

Rusia.

Diarul „Swjet“ scrie, că diplomația rusă nu se amestecă în afacerile interne ale Svediei și Norvegiei, nici nu recurge la represalii pentru agitațiile provocate de Svedia în provincia rusă Finlanda. Totuși asemenea procedură urmază diplomația Rusiei și față cu Austro-Ungaria, care încă ațta contra Rusiei, de câte ori i-se dă prilej, și a intrat în tripla alianță, deși existența ei ca monarhie se poate mulțami numai marinosității diplomației ruse, deoarece cel mai mic amestec al Rusiei în afacerile interne ale Austro-Ungariei și sprijinirea justelor pretensiuni ale Slavilor ar fi de ajuns spre a face din Austro-Ungaria nu o inamică, ci vasală a Rusiei. Articulusul diarulului „Swjet“ a produs mare senzațiune în cercurile politice.

Consiliul imperial pregătește o lege, prin care se dispune, ca comunele țărănești să nu poată vinde nimica din teritoriul lor fără concesiunea ministrului, era țeranii singuraticii numai consătenilor să poată vinde moșia.

Se anunță, că țarul a dat de curend un caz, prin care așezarea Jidovilor prin satele, ce se află pe pro-

prietățile nobililor, numai așa se concede, dacă nobilii voru garanta despre purtarea legală a Jidovilor, din contră în satele, unde țeranii sunt proprietari, petrecerea Jidovilor este oprită.

Foilor din Berlin li-se scrie din Varșovia, că în 20 și 21 a c. au fost prinși și internați în citadelă preste 80 de indiviși suspecti, cari ar fi luat parte la corporațiunile nihiliste. Cei prinși sunt în partea mai mare publiciști și studenți.

Corespondințe.

Din părțile Sibiului.

Clarissime Domnule Redactor!

Bunică vreme s'a străcurat, de când n'am mai cetit în „Unirea“ nici o corespondință de prin părțile acestea. Veți înțelege, că eu corespondințele subscrise cu x—y le ceteam cu dragă, parte pentru că, precum Dvostră încă ați observat, corespondințele acelea erau foarte bune, parte și mai virtosă pentru că ele spuneau lumii silințele noastre de a ne smulge din multele noastre necasuri și neajunsuri. Nici nu vreau să iaș lui x—y lefteria. Sperez, că nu va trece multă vreme, și-i voi ceti era o corespondință, după ce i-se dă acum prilej bun, ca să spună, cum va fi succesul petrecerea și loteria, ce o aranjază domnele din Sibiu în 25 a c. în folosul bisericei gr. cat. din Sibiu. Dora nu mă voi înșela în așteptarea mea.

Eă vă scriu într-o cestiune de interes mai comun. Am cetit în „Unirea“ un apel, care-l face corpul profesoresc dela gimnasiul din Blasiu. Iertați-mi, dacă cetez a face nise reflexiuni asupra acelu apel.

Înainte de toate nu știu, cum să-mi explic faptul, că în „Unirea“ până acum nu ni-s'a spus de loc, dacă au încurs deja bani în urma acelu apel. Nu pot crede, că n'ar fi încurs până acum nimica. Era dacă a încurs ceva, părerea mea modestă e, ca sumele contribuite și numele dăruitorilor să se publice.

Știți dicala aceea veche, că *verba movent, exempla trahunt*, și știți și aceea, că dicala acesta cuprinde un mare adevăr practic mai ales pentru casuri de aceea, în cari e vorba de contribuiri pentru scopuri comune. Eu așteptam, ca îndată în numărul „Unirii“, care a urmat după publicarea apelului, să pot ceti cel puțin rezultatul, care-l va fi avut colecta din cestiune acolo la Dvostră în Blasiu.

Trebuie să vă destăinuesc apoi cu părere de rău ceva, ce atinge rezultatul eventual al colectei.

Apelul e concipiat așa, cât omul după cetirea lui până în sfârșit vrându nevrându trebuie să ajungă la convingerea aceea, că domni profesori dela gimnasiul nostru din Blasiu doresc foarte tare, să li-se mărească plățile. O spună acesta, pentru că așa mi-au spus o alții. Eu unul nu mă împotrivesc ideii, ca plățile domnilor profesori să se mărească, și știu și aceea, că plățile actuale ale domnilor lor sunt întru adevăr mic față cu ale colegilor lor dela institutele de stat, numai cât să nu aștepte, ca mărirea asta să le-o facă oameni de aceia, cari ar ave mai mare lipsă de mărirea venitului decât domniile lor. Înțeleg pe preoții nostri dela sate. Ce pretensiuni ar pute să

ridice ei, când își asemănă venitele cu ale preoților romano-catolici și cu ale pastorilor luterani și calvinesci din patria noastră? Dacă ar fi, să ajute preoții nostri de pe la sate, ar trebui să-și ajute în rindul celui dintăiu și-e-și.

Acestea nu le scriu, pentru ca să desmint pe oameni dela contribuire. Ferescă-mă Dumnezeu de așa ceva! Eă din contră vreau să-i însuflețesc pentru contribuire. Dar am îndrăsnit a face observările de mai la delă, pentru că mi-s'a spus din ore care parte, că scopul colectei, la care ne provocă apelul acela, ar fi în rindul celui dintăiu zidirea unui local nou pentru gimnasiu, și anume atât pentru că localul cel vechi este în continuă dificultate din partea organelor statului, cât și pentru că concursul tinerimii studioase la gimnasiul nostru din Blasiu e din an în an tot mai mare așa, încât s'a ivit lipsa imperativă de a introduce cursuri paralele cel puțin pentru cele patru clase inferioare, și apoi sale pentru scopul acesta nu sunt în clădirea cea veche a gimnasiului. ¹⁾ După ce mi-s'a împărtășit lucrul acesta, am mai cetit odată apelul și am găsit, că și lucrul acesta se amintesc într'insul, dar numai ca în trecut. Dacă acesta este scopul principal al colectei, — și n'am cauză de a mă îndoi în cele ce mi-s'au împărtășit, — pentru ce nu s'a spus din capul locului cu cuvinte mai lămurite, ca totă suflarea românească să scie și să se însuflească pentru el? Eu unul așa cred, că s'ar și însufleși și ar contribui cu voce bună, din multă multă, din puțin puțin, fiesce care cum îi iertă împrejurările.

Mai am încă o rugare sau mai bine propunere, și asta vă privesc pe Dvostră. Nu știu, că „Unirea“ trece în multe exemplare preste munți ori ba. Dar dacă nu, atunci V'asfi face propunerea, ca la casă dacă se vor publica în „Unirea“ contribuiri, Dvostră să trimită exemplare de ale „Unirii“ în toate orașele de dincolo de munți, în cari știți, că petrecu Ardeleni și mai ales de aceia, cari au învățat la gimnasiul din Blasiu. Nu trebuie să vă spun, pentru ce să le trimită.

Cu deosebită stimă

Z.

Nr. 4055—1893.

Cerculari

cătră toate oficiile protopopesce.

Onorate în Christos Frate!

Numărul ostraordinariu de tineri, care alergă din toate părțile locuite de Românii patriei noastre la gimnasiul greco-catolic român din Blasiu și care din an în an cresce tot mai tare, ne constrânge, ca încă în anul 1894 să ridicăm un edificiu nou gimnasiul, ori cel puțin să adaugem o aripă nouă la actualul edificiu, căci între împrejurările de astăzi interesele mari ale biserice și națiunii noastre nu ne permită nici de cum, să respingem în fiesce care an preste 100 tineri, cari voesc să se crească într'un institut întemeiat pentru cultura și crescerea religio-morală a popului român.

Acest scop nu-l putem ajunge, dacă întregu Clerul și poporul archidiecesei noastre nu va aduce de astădată jert-

¹⁾ După cum poți vedea din cerculariul reprodus mai la vale, informațiunea dtales corespunde adevărului. Red.

fele cele mai mari posibile pentru cel mai vechiu și cercetat gimnasiu românesc din patrie, deoarece fondulă merită a-lu susținé necum să potă contribui ceva la edificările proiectate, dar nici lipsele curente nu le pôte acoperi.

Acestea sunt motivele principale ale apelului, care-lu trimitem Frăției Tale aci sub %. In atâtea esemplare, câte parochii ai în tractu, și-Ti comitemu, ca pe teritoriulă fiesce cărei comune bisericesci să faci o colectă generală și câtu se pôte mai intensivă pentru gimnasiulă din Blăși, ér Români mai cu stare să fie și în modu specialu rugăți a sprigini acéstă causă sfântă.

Fiindă acéstă causă de unu interesu mare, sperăm, că nimeni nu se va retrage dela contribuiri, ci va da, ce-i este cu puțință între împrejurările sale materiale.

Spre scopulă acesta pentru tractulă Frăției Tale alăturăm . . . côle de contribuiri, notate cu Nrii . . . , cari Frăția Ta le vei ține strînsă în evidență și după îtrebuințare ni-le vei retrimite tôte împreună cu sumele colectate.

Împlinirea acestora se așteptă celū multă până la finea lui Ianuariu 1894.

Blăși, din ședința consistorială ținută în 14 Novembre 1893.

Ioan M. Moldovanu,
vicariu capitalariu.

Noutăți.

Din Arhidieceasă. Ilustritatea Sa Dr. Victor Mihályi, episcopulă Lugosului în 16 a c. a conferit ordurile mici clericiloră archidieceșani Dionisiu P. Decei și Ioan Popu, éră în 19 a c. Ia chirotonit de profl. D. Decei este dispus de cooperatoru în Orlat (protopopiatulă Sibiului), éră I. Popu de administratoru parochialu în Sôla (protopopiatulă Mediașului).

Întu mărirea lui Dumneșeu. Curatoratulă bisericeii parochiale gr. cat. din Blăși aduce și pe calea acéstă cele mai ferbinți mulțămite Reverendissimulă Dnă Canonică Dr. Alexandru Grama, care a binevoit a dona pe sama Stei Bisericeii unu ornatu preoțescu fôrte frumosu cu tôte cele ce se țin de elu în valôre de 240 fl. Dumneșeu, pentru a căru mărirea și iubire s'a făcut darulă acesta, să-i rêsplătésca însutit.

Transferare. Afămă cu părere de rău, că harniculă directoru de finanțe alu Albei-inferioare, Magn. Dnă George Popu, va fi transferat în aceeași calitate la Nyiregyháza în comit. Szabolcs. — Era și mare lucru, unu directoru de finanțe română în acéstă comitată românescă!

Programa serbăriloră festive ținute în gimnasiulă de Beșu în 19 și 20 Novembre 1893 st. n. cu ocașiunea onomasticeloră Maiestății Sale Elisabeta și Escelentei Sale Mihailu Pavelu. În fiesce care și la 9 ore s'a celebrat S. Liturgie cu doxologia cea mare de Protopopulă locală și Directorulă gimnasiulă, asistândă întregu corpulă profesorală.

I. În 19 Novembre.

1. „Ardelena“ esec. de cor. instrumentală. 2. „Cuvintă de deschidere“ rostită de dlă prof. T. Bulcu vicerectorulă internatului. 3. „Himnulă Imp.-Regescă“ cântată de publiculă presentu. 4. „Rugăciune“ poesie de Naum decl. de R. Dobo stud. de cl. VIII. 5. „Lăcrimóre“ de Tud. de Flondor esec. de cor. vocală. 6. „Ideges ember“ monologu de Gabányi, predat de A. Cosmuța stud. de cl. VIII. 7. „Szegedi Boszorkány“ piesă musicală esec. de cor. instrumentală. 8. „Harmosan“ poesie de Platen, decl. de T. Popoviciu stud. de cl. VII. 9. „Herz Dame“ polca franc. esec. de cor. instrumentală. 10. „Sila“ poesie de C. Boliac, decl. de G. Popa stud. de cl. VIII. 11. „Senină și furtună“

de I. Vorobchieviu esec. de cor. vocală. 12. „Cuvintă de închidere“ rostită de dlă prof. Vasiliu Ștefanică cond. societății de lect. 13. „Marșulă lui Mihailu“ esec. de cor. instrumentală.

II. În 20 Novembre.

1. „Marșu“ de Glogovanu esec. de cor. instrumentală. 2. „Deschiderea festivei“ prin o cuvintăre ocașională de Reverendis. D. I. Buteanu directoru gimnasiulă. 3. „Mulți ani“ cântat de publiculă presentu. 4. „Călărășulă rânit“ poesie de S. Șoimescu decl. de I. Buteanu stud. de cl. VIII. 5. „La o viorică“ de Cav. Tud. de Flondor esec. de cor. voc. 6. „Iskolai bizonvitvány“ poesie de Kakas Márton decl. de N. Draia stud. de cl. VIII. 7. „Az oláh halász“ de Sárközy Fr. esec. de cor. instr. 8. „Ođă ocașională“ predată de I. Rusu stud. de cl. VIII. 9. „Din depărtare“ de I. Vorobchieviu esec. de cor. voc. 10. „Poutpouri Bănățenesei“ esec. de cor. instr. 11. „Der Sânger“ poesie de S. Goethe, decl. de G. Secoșanu stud. de cl. VIII. 12. „Herz Dame“ polca franc. de T. S. esec. de cor. instr. 13. „Glasulă unu Român“ poesie de A. Murășanu, decl. de A. Brebanu stud. de cl. VIII. 14. „Taci bărbate“ de I. Vidu, esec. de cor. voc. 15. „Cuvintă de închidere“ rostită de dlă prof. V. Ștefanică cond. soc. de lect. 16. „Marșulă lui Mihailu“ esec. de cor. instr.

Promovarea instrucțiunii poporale. Ministrulă Csaky în ședința din 21 a c. a camerei deputaților a cetit unu raportu despre sprijinirea și promovarea instrucțiunii poporale. În raportulă s'au isprămită dlă ministru intențiunea de a înființa câtu se pôte mai multe institute culturale de stat pentru popor. Planulă ministrulă este, ca acolo, unde se află școlă poporală de stat, să se înființeze și asile oră grădini de copil totu de stat, ca astfelă acestea să se completeze împrumutat, éră unde nu-i nici școlă nici asil de stat, să ridice amândouă. Ce privește asilele de copil, acestea ar fi să se înființeze în 1189 de comune și anume: grădini de copil în 383 comune, asile de copil stabile în 316 comune, asile de copil de vară în 440 de comune. Spesele de edificare și provederea cu personalulă și mijlocele de lipsă s'ar urca pentru grădinele de copil la: 1,268.777 fl., pentru asilele stabile: 760.200 fl. și pentru asilele de vară 74.620 fl. La olaltă 2,103,597 fl. Ce privește școlile elementare, ar mai trebui înființate școlă de stat în 500 de comune și provedute cu totu atâția învățători; speșele anuale ar fi de 617000 fl. și odată pentru totdeauna (?) 135,000 pentru mobilarea școlilor și provederea cu recuisitele de învățămintu. Planulă acesta de a ferici poporulă — se înțelege dela sine, că în sensu liberală și patriotic magiară — voește dlă ministru să-lu eșcute succesivă, anume în decursu de 10 ani; spre care scopu are lipsă să i-se voteze pentru asilele de copil 210,000 fl. éră pentru școlile elementare cu 100,000 fl. pe anu mai multă decât în trecut. Nu ne îndoimă, că atuncă cându e vorba de lățirea limbei magiare între naționalitățile nemagiare, dieta noastră este aplicată a vota și mai multă de câtu cere dlă ministru.

Cestiunea română și francmasonii. Foile magiare spun, că comitetulă constituitu în Cluși pentru respândirea vorbirii ținute de procurorulă Jeszenszky în procesulă „Replicei“ și-a terminat lucrerea. Vorbirea s'a tradusă în limba germană, francesă, italiană și română și s'a tipărit în 10,000 de esemplare la dispoșiția logeloră francmasonice magiare „Nagypáholy“ și „Uniópáholy“, cari pe lângă unu apelu însufletit le-au trimis logeloră din străinătate, ca să lumineze pe frații loră francmasoni despre cestiunea română. Cu inesactitățile din vorbirea lui Jeszenszky slabu îi voru lumina, și pe cum credem, mai curându îi voru întunece.

Principele Alexandru de Battenberg, fostulă principe alu Bulgariei, după unu morbu greă a repausat la 17 a c. în Gratz. Elă s'a născut în 5 Aprilu 1857 ca ală

doilea fiu alu principelă Alexandru de Hessa din căsătoria morganatică cu contesa Iulia Hauke, care mai târziu a primitu titulu de principesă de Battenberg. Principele Alexandru a intrat de tineru în armată. În 1877 cu concesiunea împăratulă germană a luat parte în rășboiulă ruso-româno-turcu fiindu împărțit sub comanda generalulă Gurko. La combaterea Plevnei a fostu dispus în corpulă de armată, preste care comanda Carolu, pe atuncă principele, ađi regele României. După rășboiulă reîntorcându-se în Germania a intrat în garda imperială. În 29 Aprilu 1879 la înființa țarului, a căru nepotă era, Bulgariu l'au alesu de principe alu lor. Elu ca principe a lucrat cu multă succesu pentru desvoltarea și consolidarea statulă bulgară. În rășboiulă serbo-bulgaru din 1885 s'a distins în lupta dela Slivnița dându doveđi despre escelentele sale talente militare. În urma intrigiloră rusesci s'a formatu contra lui o conjurațiune de ofițeri, cari în nóptea de 20 spre 21 Aug. 1886 îl siliră, să abđică și să părăsésca Bulgaria. În Sofia s'a inscenat apoi o contrarevoluțiune, care l'a rechemat pe tronulă bulgară. Elu s'a și reîntors; dară la 7 Sept. 1886 a abđis de voe bună, după ce a constituitu o regență. În 1888 s'a căsătorit cu o cântăreță dela operă. Înainte de a se căsători a renunțat la rangulă de principe luându titulu de conte de Hortenau. În 1892 a intrat în armata austro-ungară, și acum era generalu maioru. Mórtea lui neașteptată a produsu pretutindenea mare conștațiune. Telegrama de condolență s'au trimisă soției lui și din partea Maiestății Sale Monarchului nostru. În mormintura s'a sevărșit în 21 a c. cu pompă mare. Sôbrania a purtat speșele de înmormintare pentru primulă principe alu Bulgariei și a votat o pensiu anuală de 50,000 frs. pentru veduva și cei doi prunci orfanî rămași după dñsulă.

Falimentu. Bancherulă Kabdebo din Sibiă a falimentat în zilele trecute. Bani celoră păgubiți se urcă la o cifră considerabilă. Este témă, că falimentulă acesta va atinge neplăcutu pe unele din institutele noastre de credit, cum și pe mulți proprietari, cari au fostu în legătură cu elu. Până acuma vechea firmă de ferărie Paul Nendwich, după cum se scrie din Sibiă, încă și-a închisă prăvălia.

Iubileulă lui Jókay Mór. Cu începutulă anulă viitoru celū mai celebru romanțier magiaru M. Jókay își va serba iubileulă de 50 de ani ca scriitoru. Din acestu incidentu s'a formatu unu comitetu, care a hotărît a serba iubileulă între altele și prin aceea, că va publica tôte scrierile lui Jókay și lui fi va oferi unu onorariu de 100,000 fl. Ministrulă de culte este aplicat a prelima în budgetulă culteloră spre scopulă acesta 20,000 fl. și pentru tipărirea scrieriloră lui Kossuth.

Szogyeny-Marich László, fostulă judec curiae, a repausat în 19 a c. în etate de 85 de ani în Alba-regală. Defunctulă încă de tineru a intrat în serviciulă statulă și curându a fostu promovat până în celea mai înalte funcțiuni. Elu a fostu unu aderent alu conservatismulă în politică și unu fiu credinciosu alu bisericeii catolice. Fiulă s'au celū mai mare este ambasadoru austro-ungaru în Berlin.

Ostași creștini. Diarulă „Germania“ scrie, că împăratulă Germaniei cu ocașiunea jurării recruților a ăisă: „*Mie imi trebuie ostași creștini, cari se rogă „Tatălă nostru“.* Ostașulă să nu aibă voință proprie, ci totu să aveți numai o voință: legea mea. Înainte dară! împliniți-vă serviciulă și fiți sușii mai mariloră vostri.“

Pentru procurarea de recuisite, stéguri flamure, policandre, albituri, obiecte pil, icône și cărți bisericesci recomandămă institutulă de artă a lui Sute și comp. din Buda-pesta, cari la dorință trimittă gratis catalogulă prețuriloră.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

XIII.

Istoricul român și Sfânta Unire.

Domnul Nicolău Densușan în „cerțarea” sa la pag. 34 și următoarele scrie un lung capitol, în care cu citații numeroase din istoricii noștri hulesce sfânta Unire și memoria marelui Arhiepiscop Ioan Vancea. „Spre a ne pute da bine samă,” dă dânsul, „despre adâncimea abisului, în care este aruncată biserica și națiunea română din Transilvania prin deciziunile celor două concilii ale Mitropolitului Vancea, este datorința noastră să cercetăm și să cunoștem păreri și vederile neinteresate ale celor mai mari bărbați ai noștri naționali asupra unirii și asupra pericolelor, ce conține această legătură cu catolicii, pentru biserica și naționalitatea noastră.”*)

Când cetesc partea primă a acestei fraze, cuget, că dl Densușan va aduce într'adevăr păreri istoricilor noștri asupra celor două concilii provinciale, ca și din acestea păreri să ne putem convinge „despre adâncimea abisului, în care este aruncată biserica și națiunea română din Transilvania prin deciziunile celor două concilii ale Mitropolitului Vancea”. Acesta ar fi fost urmarea logică a premiselor sale. El însă face cu totul altă ceva. Citează numai istorici de aceia, cari sau au trăit și scris înainte de Mitropolitul Vancea, sau nu s'au ocupat de loc de conciliile aceleia. De aceea toate citatele din istoricii români nu ating de locul memoria luminată și binecuvântată a Mitropolitului Vancea, ci numai dovedesc confuziunea în cugetarea dlui N. Densușan.

Dar citatele acelea nu compromit nici sfânta Unire, decât numai înaintea omenilor, cari nu știu cugeta, și nu au nici o cunoștință despre trecutul bisericii noastre, și cari prin urmare leaș de bani buni tot, ce vedă tipărit, ca și când nu s'ar fi tipărit și nu se vor mai tipări destule minciuni istorice, sau nu s'ar fi întâmplat de multe ori, ca chiar și bărbați într'adevăr mari și încă mai mari decât cei citați de dl Densușan să cadă în erori grosolane atât în istorisirea evenimentelor, cât și în aprecierea lor.

Dacă dl Densușan a voit să se razime pe autoritatea istoricilor noștri, trebuia să nu părădă din vedere cele mai elementare criterii, cari ne arată, cum trebuie să ne folosim de autoritatea cuvintelor altora. El trebuia să cerceteze mai întâiu, că ore auctori citați spun adevărul în istorisirea faptelor și în aprecierea lor, și numai dacă s'ar fi convins, că cuvintele acelor auctori conțin curatul adevăr, să se fi folosit de autoritatea lor, căci precum vom vedea mai târziu, multe pasaje citate din istoricii noștri conțin neadevăruri mari, așa încât astăzi nici un istoric serios nu se mai poate provoca la ele.

Apoi cine vre să deslege o cestiune așa mare, ca cestiunea despre foloșele sfintei Uniri, cu autoritatea istoricilor noștri naționali, trebuie să fie și iubitorii sinceri de adevăr, și nu iubitorii vicleni de neadevăr ca dl Densușan. Adecă el trebuie să citeze nu numai pe scriitorii, cari într'o privință ori alta se exprimă nefavorabil despre sfânta Unire, ci și pe aceia, cari judecă favorabil despre ea, de-orece numai pe calea acesta va ajunge cetitorul la cunoștința completă a părerilor, ce le-au avut bărbații noștri naționali asupra evenimentului celui mare al sfintei Uniri. Dl Densușan însă face cu totul dimpotrivă în cestiunea aceasta. Citează tot, ce i-s'a părut compromițător pentru sfânta Unire din câțiva scriitori români, și ignoră cu totul pe scriitorii, cari conțin cele mai strălucite apologii ale sfintei Uniri.

*) Din cuvintele tipărite aci cu litere cursive ori cine poate pricepe tendința broșurei dlui Densușan și meritele triste, ce și-le-a câștigat „Gazeta Transilvaniei” pentru biserica noastră, când a publicat această scriere tendențioasă în colonele sale.

Tot așa de necorectă pare dl Densușan și atunci, când din unul și același auctor citează numai aceea, ce i-se pare nefavorabil pentru sfânta Unire, și nu citează nimic din aceea, ce același auctor a scris și în favorul ei, cu toate că părerea adevărată a unui scriitor despre un eveniment numai atunci se poate cunoșca, când cităm tot, ce se referă la acel eveniment.

Nu trebuie să perdem mai departe din vedere nici aceea, că dl Densușan nu reproduce tot-deuna întregi pasaje din istoricii noștri, ci adese-ori omite chiar acele cuvinte, cari singure aruncă lumină asupra înțelesului, ce a voit auctorul, să-l dea cuvintelor sale.

Multe din pasajele citate de dl Densușan în contra sfintei Uniri au fost reduse la valoarea lor adevărată de bărbați erudiți ai bisericii noastre, așa încât cu dreptă cuvintu s'ar fi putut aștepta de la dânsul, să nu mai pășescă în public cu nise neadevăruri învechite și de repetite ori combătute și spulberate.

Acestea toate, precum și împrejurările, între cari au trăit respectivil istorici, nu le-a luat de loc în considerațiune istoriograful critic (?) Densușan, când a scris lungul capitol despre păreri istoricilor români asupra sfintei Uniri și astfel în loc să compromită acest eveniment mare și strălucit din istoria Românilor, s'a compromis numai pe sine însuși.

Pe noi nu ne turbură de loc păreri nefavorabile, ce le au unii sau alții dintre scriitorii noștri asupra efectelor de ordine inferioară ale sfintei Uniri, căci esența acestei Uniri nu consistă în bunurile lumesci, ce le-a produs, ci precum foarte frumos și potrivit se exprimă un anonim de ai noștri, ea consistă „în rechemarea bisericii române la anticile sale tradițiuni, în întoarcerea părinților noștri la unitatea Bisericii lui Christos, la calea adevărului și a mântuirii de veșnic.”) Dacă pentru această faptă salutară ar fi trebuit să suferim cele mai mari persecuțiuni, dacă fie pe terenul politic și social, fie pe cel material am fi avut să îndurăm cele mai grele suferințe și lipse, sfânta Unire totuși ar fi rămas și rămâne un bun neprețuit, de care nu ne-a fost și nu ne este iertat a ne deslipi.

Creștinii cei dintâi în decursul de trei veacuri au fost prizonieri și omorâți fără de milă pentru credința adevărată a lui Christos, și din punct de vedere politic și material nu au avut folose imediate din alipirea lor neclătită către biserica lui Dumnezeu, și cu toate acestea nu este nici un om cu minte, care să condamne religiunea lui Christos, ori alipirea creștinilor de dânsa, numai pentru că din cauza ei atât omeni au suferit în decursul de veacuri până și morțe înfricoșate, sau au fost considerați de nise lăpădături ale lumii acesteia.

Dacă toate le-am considerat, ca dl Densușan, numai după teoria utilitaristilor, adecă numai din punctul de vedere al utilității, atunci toți Românii din Transilvania și Ungaria ar trebui să se facă Magiari, căci atunci nu ar mai fi aruncați în temniță, nu ar mai fi siliți să lea lumea în cap și să-și caute pâinea de toate zilele între lacrimi amare în țări străine, ci s'ar bucura aci acasă de toate beneficiile statului. Sunt deci bunuri de ordine mai înaltă, cari nici de cum nu este iertat a le vinde pentru bunuri trecătoare și materiale. Un astfel de bun înalt este și sfânta unire cu biserica adevărată a lui Christos, adecă cu biserica catolică.

„Cel ce va crede și se va boteza, mântui-se-va, și cel ce nu va crede, osîndi-se-va,” a zis Domnul Christos. Nu sunt însă mai multe credințe, ci numai una adevărată, precum și adevărul numai unul este: „unul Domn, o credință, un botez,” precum ne învață sfântul Apostol Pavel, și precum

nică nu poate fi altminter, pentru că nu se unesc cu înțelepciunea dumnezească a lui Christos, ca să descopere mai multe credințe între sine contradictorie și să întemeieze mai multe biserici cu doctrine diverse și opuse. În simbolul credinței încă dăcem în toate zilele, că credem „într'una, sfântă, catolică și apostolică biserică: εἰς μίαν, ἁγίαν, καὶ ὁλικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν”.

Una și unică este deci biserica lui Christos, și unirea cu dânsa este absolut de lipsă pentru a pute să ajungem la mântuire.

Ca să cunoștem, care este această biserică, nu este de lipsă multă bătaie de cap pentru un „ortodox”, care mai ține la principiile fundamentale ale bisericii sale și nu a trecut în castele raționalistilor, căci el încă trebuie să admită, că sinodele ecumenice reprezintă biserica învățătoare și infalibilă a lui Christos. Un astfel de sinod este și cel ținut la Florența în anul 1439, în care a fost reprezentată atât biserica orientală, cât și cea apusană prin aceia, pe cari *Spiritul Sfânt i-a pus, să ocărnuască biserica lui Christos*. Episcopii adunați au definit, că aceea este biserica adevărată a lui Christos, care are de capu vedut pe Pontiful Roman, următorul Sfântului Petru. Cine deci nu vre să păcătuescă în contra Spiritului sfânt, care asistă la hotărârile sinodelor ecumenice; cine vre să fie fiu supus al bisericii învățătoare întemeiate de Fiul lui Dumnezeu, nu-l rămâne alta, de făcut, decât să se unescă cu biserica Romei mărturisind, primind și creștindu toate, câte le crede și învață acea biserică, și aceasta trebuie să o facă chiar și atunci, când pentru fapta sa ar ave să îndure cel mai mare rău pe lumea această.

Ori ce om, care studiază cu intențiune curată și cu adevărată iubire de adevăr natura sfintei biserici întemeiate de Domnul Christos, trebuie să ajungă la concluziunea, care o exprimase odinioară atât de lămurit sfântul părinte Augustin în fața episcopului eretic (donatist) Emerit cu aceste cuvinte remarcabile: „Afară de biserica catolică toate câte s'au aibă Emerit, numai mântuirea nu. Poate ave onore, poate ave sacrament, poate cânta Aliluia, poate răspunde Amin, poate ține Evangeliul, poate ave credința în numele Tatălui și al Fiului și al Spiritului Sfânt, și o poate și predica, dar nicăi nu-și va pute afla mântuirea, decât în biserica catolică.”) Acestă învățătură este și a bisericii vechi orientale, căci conciliul Constantinopolitan al II-lea dela anul 553 a aprobat-o atunci, când a aprobat învățăturele sfântului Augustin cu cuvintele: „Întru toate urmăm pe sfinții învățători ai sfintei biserice a lui Dumnezeu, Atanasie, Ilarie, Basile, Gregor Nissenul, Ambrosie, Augustin . . . și toate cele ce sunt scrise de ei cu privire la credința cea adevărată și la condamnarea ereticilor, le admitem.”

Dacă însă cineva ar voi să aibă în această materie și părerea unui oriental, să cetescă cuvintele memorabile ale patriarhului Constantinopolitan Iosif, care a fost de față la sinodul din Florența și care simțind, pe când petrecea încă în această cetate, că i-se apropie ora morții, a scris cu mâna proprie acestea: „De-orece am ajuns la sfârșitul vieții mele, deja având a plăti obștesca datorie, din darul lui Dumnezeu scriu și subscriu sentința mea lămurită fiilor mei. Toate cele așadar ce le simte și crede catolica și apostolica Biserică a Domnului nostru Isus Christos a Romei celei vechi, și eu le simt și mă declar îndestulit cu ele. Tot așa asemenea mărturisesc pe preafericitul părinte părinților și pontificele maxim și vicariul Domnului nostru Isus Christos, Papa Romei celei vechi,

) Vezi „Onoarea Sionului românesc” Bala mare 1890 pag. 80.

) S. Aug. serm. ad Caesarensis Eccl. plebem n. 6.

spre asigurarea tuturor, precum și purgatoriu sufletelor." ¹⁾

Contemplându sfânta Unire din acest punct de vedere înalt și dogmatic, care este singurul hotărâtoriu, toate testimoniile istoricilor, cari tractează chestiunea aceasta numai din punctul de vedere al foloșelor de o ordine inferioară, nu au valoare atât de mare, încât să ne facă, să desprețuim opera cea mare a sfintei Uniri îndeplinite de strămoșii nostri înainte cu aproape două sute de ani.

Cu toate acestea noi nu ne temem a susține atacul și pe terenul ales de dl. Densusan. Biserica adevărată a produs în tota viața socială, culturală, națională și politică a poporului efecte atât de salutare, încât ea totdeauna se poate mândri cu ele. Și fiindcă sfânta Unire ne-a împreunată cu biserica adevărată a lui Christos, astfel de efecte au trebuit să se producă și s'au produs și la noi. Despre acesta se vor convinge cetitorii din capitulele următoare, în cari vom examina testimoniile istoricilor citați în contra sfintei Uniri și vom arăta în special de o parte foloșele sfintei Uniri, și de altă parte dauna, ce ni-s'a cauzată prin alipirea noastră de schisma grecă.

Dionisiu și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

Pe când ea stă așa examinându-o, bolnava își deschide ochii și cei mari și șoptese cu voce debilă numele Paulu.

Estira la acest nume îngâlbeni. Se reclese însă îndată și îi zimbi prietinesce, apoi îi neteși fruntea.

Bolnava și-a închis ochii. Estira se ridică și trase lampa la o parte, cât în odăea lor nu se vedea nimica.

Ea privi și afară și vedu, cum îngrijitoră ducea și ea vinul la gură alături cu bărbații. Toți povestiau. Conducătorii zări o flaută, o tibia sinistra, o luă în mână și începu a scote din ea tonuri false, deși asurzia urechile. Luă apoi ărași paharul în mână și strigă: „Putem plăti noi totu, Judeu bătrân! Uită la noi! Nu s'ămămă cu trimișii!”

Unul din tovarășii îi îmboldi, ca să tacă. „— trimișii lui Cneiu Piso, — ba ai unui mai mare, ai puternicului Seianu, — ba ai unui mai mare, ai —”

Îngrijitoră îi opri dându-i în mână flauta și dându-i: „En mai ți-ne una, Lygdus.”

Lygdus o puse la gură. Dar capul îi era prea plin, ca să potă face ceva de trebă.

„Da,” începu elu bătându-se în peptu, „eu sunt Lygdus, umblatul Lygdus, de care se teme lumea, dar elu nu se teme de nimica. Nu, nici chiar de Cesarul, căci și acesta se folosese de puterea mea. Pe stradă, când umbli, omeni de departe își fac loc și șoptesc unu altuia: — Etă Lygdus! — și tremură și unu și celalaltu gândindu-se, că nu trebuie decât unu semn dela o anumită mână, ca să apară Lygdus, și atunci ai isprăvit-o, băete, ai isprăvit-o, și treci și tu în fundul —”

„E prea multu, bunul meu Lygdus!” îl intrerupse îngrijitoră, cea mai trează dintre ei. „Noi trebuie să plecăm, căci altfel nu vom ajunge mâne în Roma decât la amădi.”

„Prea multu? Ce?” strigă Lygdus infuriat. „Încă unu ulcioru de vinu, ori

îți arătă, ce pote unu sicariu romanu! — A!” adause, după ce i-se împlini pofta, „câtră Roma! Euge, bune Lygdus! dragă Lygdus! scumpe Lygdus! Așa va fi în Roma. Tu ți-ai împlinitu lucrul tău de minune, — de minue! Vedeți, dar acesta o pote numai Lygdus! Haha! Numai Lygdus pote isprăvi lucruri, de cari alții tremură. Haha! Cu flauta încă scie să cânte. Auziți numai, auziți!”

Și ărași și-a pus flauta la buze scoțându nisce tonuri, de te asurzia.

Toți ridea și bătea în palmi.

Într'aceea însă în odăia de-alături se desfășură o altă scenă. Acolo tinera fată, ce era însă și Agata, povestia Estirei încetu și cu ochii scăldați în lacrimi.

Plângea și Estira. Înzădaru voia să se rețină. Ea scia, cine e lângă ea. Scia, că e sora tinereului romanu, la care s'a gândit zile și nopți din acea sară, când l'a vădutu, și despre a căru sorțe n'a mai auzit nimica, nimica, deși doria din sufletu, să scie totu, chiaru totu. Ambițiunea însă și tactulu finu, ce-l era parcă înăscutu, n'au lăsat-o, să tradeze nici cu o silabă, că ea cunoșce pe fratele Agatei, că i-a mântuit viața. Acum numai de ar pute să ajute și sorei.

„Da, îți promitu pe sfintele noastre cărți!” dice tocmai Estira. „Dar juvărulu tău nu-mi trebuie, — n'am lipsă de elu!”

„O, te rog, primesce-lă, ca să-ți aduci aminte de mine și de această oră fatală!” dicea Agata îmbiându-o cu catena de aur, ce noi o cunoșcem. Îo puse în mână.

„Ei bine, o primescu!” dise Estira gândindu-se. „Dacă o voi arăta tribunulu, elu se va convinge despre adevărulu celor ce-i voi spune. În sfârșitu te rog, încrede-te în mine, nobilă ființă, ca și într'o soră. Estira va face pentru tine totu, ce îi va sta în putință.”

După o pauză continuă: „Mai întâi trebuie să se afe, că unde te vor duce. Apoi despre acesta trebuie încunoscința unchiulu tău, tribunulu Velei Paterculu și fratele tău.”

„Ce bună și înțeleptă ești tu!” mulțami Agata, vârsându ărași și roe de lacrimi. „Acela, care-mi pote ajuta mai multu, este tribunulu.”

„Eu însă-mi voi merge mâne desu de dimineță și-i voi spune cele ce s'au întâmplat cu tine. Mângăe-te dar și ai încredere, acum voi să vorbesc îndată cu moșulu.”

Ea părăsi pe Agata, ca să-i aducă nisce recortore. Așa a spus celor dela masă. Toți se uitau la ea.

„Așa dară s'a trezit,” dise sclava. „Acum numai să pornim.”

„Mi-ai câștigat calu?” dise vinosulu Lygdus. „La trăsura! Prindeți caii!”

Dar cu totă graba loră a mai trecut o bună jumătate de oră, până au pornit.

Tocmai bine, ca prietini Agatei să se gândescă la scăparea ei. Estira a descoperit toate moșulu său, și acesta le-a spus în taină și lui Isacharu. Acesta avea în serviciu unu bărbat tinere, care aducea din Roma cele de lipsă pentru casă și așa cunoșcea orașulu ca nimeni altulu. Isacharu îi porunci, să gate calulu său la momentu de drum și să călărescă în grabă până la porța cetății. Acolo să aștepte, până va sosi societatea, ce acum petrece în ospetărie, și

apoi fără să fie observat, să o urmărescă pașu de pașu până unde se va opri. Și când și-a însemnat, unde a fost lăsată bolnava domniță, să se întorcă într'o anumită casă a lui Isacharu, unde voru avé să petrecă Iosie și Estira, și să-i încunoscinteze.

„Fii cu curaj, nobilă fată,” o mângăia Estira, când o petrecea la trăsura. „Arată celor din jurulu tău o frunte nenorată, — n'ave frică, prietini tăi, nu te vor părăsi.”

Și trăsura porni.

XXIX.

Toate s'au întâmplat așa, cum le-a pus Isacharu la cale. Prietiniul său Iosie cu nepotica-sa s'au întors încă înainte de meșul nopții îndărăptu la Roma și abia au descălecat în casa cea veche și nelocuită a lui Isacharu, când feciorulu, căruia i-s'a încredințat, să pândescă, unde voru duce pe Agata, deja se afla la ei.

Elu și-a împlinit misiunea cu multă istețime, și Estira abia aștepta, să se lumineze de ziua, ca să înscințeze pe Paterculu despre cele întâmplate. Numai dela elu se putea spera ajutoriu în această lucr gravu.

Însoțit de moșulu său a intrat la tribunulu, care a fost forțe surprins și indignat de întâmplările zilei trecute. Estira îi arăta catena prețioasă și capsula, ce a primit-o dela Agata, și când ea a deschis-o, Paterculu recunosc cu fiori, că cuprinsulu ei era chiaru inelulu de sigilat al lui Augustu.

Paterculu după unu moment de cugtare ceru dela Estira, să-i dea inelulu pe câțava vreme, căci putea să-i servescă spre eliberarea Agatei.

Estira o făcu acesta cu plăcere și eși dela tribunulu mai liniștit. Acum avea să cerceteze pe Dionisiu, căci după cum îi spuse Paterculu, acesta se bucura de cea mai mare grație la împăratulu și putea să mijlocescă eliberarea Agatei.

În aceeași dimineță găsim pe calea Nomentană în depărtare cam de zece miluri de Roma două trăsuri cu călători. Ei înaintă repede spre eterna cetate. Unu tinere viteză, ce abia s'a ridicat din ranele, ce le-a primit în luptă, porunci servitoriulu: „Dă-mi unu cal! Nu vreu să salut Roma altfel decât ca ostaș!”

Într'o clipă s'a urcat pe unu sprinter animalu și l'a împintat. Domna Aglais îl privia plină de bucurie. De multu nu l'a mai vădutu așa.

„Încă puține ore, mamă, și suntem în Roma!” dise Paulu, și ochii îi străluciau. Se gândia, cum înainte de asta cu câteva luni a părăsit Roma între grele împrejurări, ca să mergă la oște, și adă se întorce ca tribunu militar.

„Da, fiulu meu,” îi răspuse mama gingaș, „să ne gândim însă și acolo, unde suntem așteptați cu mai multu dor, la Circei, la scumpa noastră Agata.”

„De sigur, dragă mamă,” adause Paulu. „În Roma nici nu vom rămâne mai multu, de câtu vei avé tu trebuință, ca să te restaurezi, până cându eu mă voi presenta la Cesarulu Germanicu. Apoi nu ne mai oprim până la castelulu unchiulu, unde să surpindem pe draga mea Agata!”

„Tu o vei găsi schimbată, fiulu meu, întocmai precum te va găsi și ea pe tine. Aceste luni din urmă te-ai făcut bărbat, și Agata. . . Dar scii, fiulu meu, că mi

¹⁾ Veđi: Sanctum Florentinum Concilium. Romae 1865 pag. 255.

vine atât de greu și numai să vorbesc de ea? — Nu pot să mă gândesc odată la ea, fără să mă cuprindă spaimă —.

„Încă astăzi, dragă mamă, ai să o stringi în brațe.“

Aglais clătină din cap cu încoșală. Trăsăturile feței ei, ce pe o clipă s'au înseninată, eră devenită încărcate de grije și palide. Ea se răzima cu durere de spatele trăsorei.

Fiul ei îi stina durerea și tăcea.

„Tu poți crede, că lacrimile mele sunt de prisos“, dișe eră dela o vreme mama. „Dar fiul meu, de când suntem în drum, m'am gândit asupra multor lucruri. Mai înainte mi-a trecut ca un fulger prin inimă, că vorbele sibilei noi le-am referit la vre-un membru al familiei împărătesci, și ele poți ne privesc chiar pe noi. O leică și-a perdatu fétul, a dișu sibila. — Nu cumva e Agata fétul acesta?“

„A falsilor ei dei să fie acéstă falsă Romă!“ răspunse tinêrul ero. „Acéstă nu se poți! Dar să audim și părerea prietinelui Dionisiu. Te invoesci, mamă, să-i împărtășesc și lui grijea ta?“

Și cu aprobarea mamei Paulu se duse repede la trăsura de dinainte și spuse lui Dionisiu despre gândul și neliniștea mamei.

Atenênul dela început și-a fostu tălmăcit vorbele sibilei în chipul acesta. De aceea a stărut și el, să plece grabnic, se înțelege însă fără a spune motivul.

„Amicul meu, fie nu-ți voi mai tănu, cum mi-am interpretat eu descoperirea sibilei,“ îi dișe. „Ar fi însă o cruțime, ca să mărim îngrijirea și durerea nobilei tale mame.“

„Dionisie, să fie așa...? Dar uită, cine să fie aceștia, ce pară au gândul de a ne întimpina?“

La aceste vorbe Paulu arătă spre o trăsura grece cu nisce călători, ce înainte spre ei și mai era însoțită și de câțiva călători.

Pe când cei doi prietini se gândiau la străinii, cu cari aveau să dea față, unul dintre călători eși din șir și grăbi spre Tellus, care forma avangarda suitei domnei Aglais. Străinul schimbă cu el câteva vorbe, după cari Tellus grăbi la Dionisiu și Paulu.

„Nobilul meu domn“, dișe el către Paulu cu salut militaresc, „se apropie de voi trimvirul Marcu Lepid, unchiul tău. El vă caută și e vesel, căci v'a găsit.“

A fostu mare surprinderea tinêrului tribun, dar neasemnatu mai mare și mai tristă, când a aflat și cauza venirii unchiului. Ea nu era alta decât dispărerea Agatei, ce în ziua trecută a eșitu ca totdeauna în liberu, fără însă ca la începutul amurgului să se rentorcă. Înzădaru au așteptat-o, înzădaru au căutat-o până noptea târziu. Trimvirul în neliniștea sa a trimis servitorii, să o caute prin întregu ținutul dela Monte Circello, prin grădină, prin peșteri și pe unde numai și-au adus aminte, și acum a pornit pe lângă totă bêtăneta sa, ca în persoană să împărtășescă cumnatei sale trista veste și împreună cu Paulu și cu Dionisiu să se consulte asupra celor ce erau de făcut. El îi credea încă în nord, poți în Verova, și așa nu putea decât să se bucure, că îi întinesce așa dicându încă sub zidurile Romei și în chipul acesta câștigă multă vreme. (Va urma).

Editoru și redactoru răspundătoru:

Dr. Victoru Szmigelski.

Nr. 490—1893.

(47) 3—3

Edictu.

Eva recte Ana Ioană Morariu din Hersei domiciliată în Seps-Szentgyörgy ev. ref. la 14 Iuliu a. e. a intentat procesu divorțialu contra bărbatului său Georgiu Porfiru Popu gr. cat. din Riușoru, carele de mai multă ani a părăsit-o, și aflându-i-se domi-

ciliul în Bucuresci la otelul „Franța“, podul Mogoșiei Nr. 9, i-s'a comunicat acțiunea încă în 31 Iuliu a. e., ca să răspundă la alegerile A-ei; însă numitul bărbat nevoind a răspunde nici a-și pune reprezentant în decursul procesului, se provocă pe cale edictală: ca în terminu de 6 luni să se prezente înaintea forului matr. gr. cat. del. de I. Instanță alu Făgărașului; căci altcum procesul se va pertracta și decide fără dînsul.

Dela forul matr. gr. cat. de I. Instanță alu Făgărașului.

Făgăraș în 31 Octobru 1893,

Basilu Rațu.

vicariu for. și preș. forului matr. de I. Inst.

282 szám

(48) 1—1

1893 v.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezenel közbirre teszi, hogy a hosszuaszói kir. járásbíróság 1888. évi 1267/p. számú végzése kövekeztében Olteán Vazul ügyvéd által képviselt „Pátia“ takarékpénztár javára Albert Elek, Frátilla Juon és Barbáth Todor ellen 200 frt. — kr. s jár. erejéig foganatositott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 779 frt. — kr. becsült 2 bivalytehén, 2 tulok, 14 szeker széna, 1 tinó, 200 véka buza és egyéb ingóságból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hosszuaszói kir. bíróság 1762/1893 számú végzése folytán 200 frt. — kr. tőkekövetelés, ennek 1887. évi Deczember hó 7. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 57 frt 92 krban biróilag már megállapított költségek erejéig Szancsal községben alperesek lakásán leendő eszközlésére 1893. évi November hó 29. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108. § a értelmében készpénzvetés mellett, a legtöbbet igróuek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Hosszuaszón 1893. évi November hó 13. napján.

Dózsa Sámuel,
kir. jbirósági végrehajtó.

JOSIFU GAVORA (3) 22—26

distinsu cu medalia espositională cea mare pentru lucr. escelentă și gustu bun la esposițunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în executare câtă se poți mai frumósă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericelor, și anume:

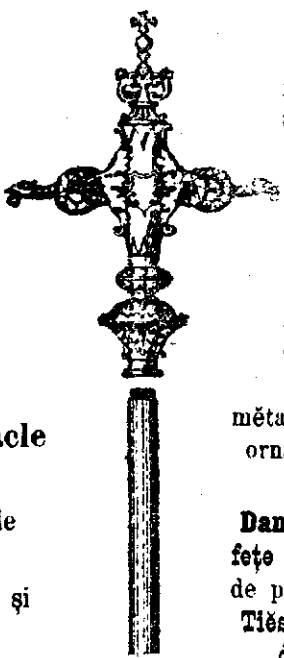
Felóne preotesci și stichare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire,

luminarie de parete și de altariu, și candel.

Primesc și efeptuiesc ieftin repararea vestmintelor bisericesci, întrargintarea și întraurirea de potire, racle, candel și luminarie de altariu.

Mare asortimentu de broderii de aur, de argint și de mêtasă, precum și de ornaturi bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, cruci de parete și de scóla. Tiesături bisericesci, damasturi etc.

Acurátatea mea o poți dovedi cu sute de epistole recunoscátore.

Explicari de prețuri și preliminar de spese trimis la cerere franco.

Cu deosebită stimă cutezú a încunoscintă pre

Veneratulú Clerú greco-catolicú,

că precum și până acum iaú asupra-mi gátirea de iconostase, amvóne, altare

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelor, în ce privesc lucrul de mäsariu și de sculptorú, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icóne sánte, dimpreună cu aședarea acelorú obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescú cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigatú recunoscere deosebită, si tóte mă îndreptățescú la sperarea, că Veneratulú Clerú mă va împărtási ocașional-minte de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndreptá totú-deauna intr'acolo, că și de aci înainte se meritú renumele celú bunú, care mi-lam câștigatú până acum.

Prin tarifulú de zone dispărândú departările, prin acésta capacitatea de concuringá mi-sa măritú.

Rogându-mé pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolú Müller,

auritorú și fabric. de recuis. biseric.

(6) 41—52